خون و عملکرد آن

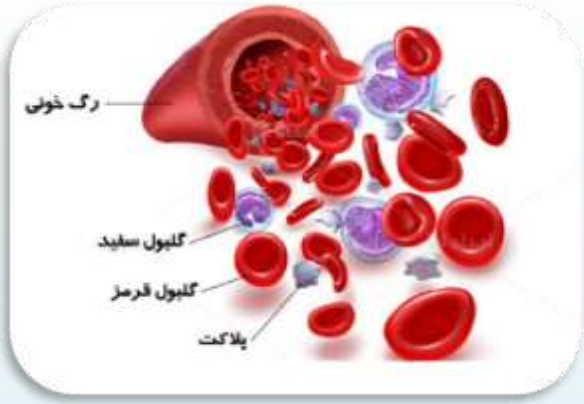
خون از دو بخش مایع و جامد تشکیل شده است . قسمت مایع خون را پلاسما می گویند که به طور متوسط ۵۵ درصد خون را تشکیل میدهد و شامل آب ،مواد معدنی ،پادتن ها، اکسیژن دی اکسید کربن، و بسیاری از مواد اساسی مورد نیاز بدن می باشد . قسمت جامد خون شامل گلبول های قرمز ، گلبول های سفید و پلاکت ها می باشد.

گلبول های قرمز بیشترین ماده ی جامد خون می باشند که به انتقال اکسیژن و دی اکسید کربن در خون کمک می کنند.

خون چندین عملکرد دارد که برای بقا مهم هستند، از جمله:

- تامین اکسیژن برای سلول ها و بافت های بدن
- تامین مواد مغذی ضروری (اسیدهای چرب ، گلوکز و...) برای سلول های بدن
- از بین بردن مواد زائد نظیر: دی اکسید کربن، اوره و اسید لاکتیک
- محافظت از بدن در برابر عفونت ها، مواد خارجی و سلولهای غیر عادی ، از طریق سلول های سفید خون
- انتقال هورمون ها از یک بخش بدن به بخش دیگر
- تنظیم میزان اسیدیته خون و دمای بدن
- انعقاد و پیشگیری از خونریزی : پلاکت ها در خون لخته شدن یا انعقاد خون را ممکن می سازند.

وقتی خونریزی اتفاق می افتد، پلاکت ها با هم جمع می شوند تا یک لخته ایجاد شود. لخته خون خونریزی را متوقف می کند

اثرات خونریزی بر بدن:

- از دست رفتن گلبول های قرمز که موجب کاهش اکسیژن رسانی به بافت ها می گردد.
- کاهش حجم خون که منجر به کاهش فشار خون می شود.

– برای جبران افت فشار خون ،تعداد ضربان قلب افزایش می یابد.

چون خون کمتری برای پمپ کردن وجود دارد ، بنابر این فشار در هر ضربه ی قلب کاهش میابد.

موارد تزریق خون

- خونریزی و از دست دادن خون به دلیل اعمال جراحی ، جراحات ناشی از تصادفات و...
- کم خونی ناشی از بیماریهای مزمن کلیوی و....
- انواع سرطان ها و بدخیمی هایی که موجب کم خونی در بیمار شده اند.
- کم خونی علامت دار در یک بیمار با حجم خون طبیعی (علائمی مانند نارسایی احتقانی قلب ، آنژین و..)
- از دست دادن حاد خون (بیشتر از ۱۵٪ حجم خون تخمین زده شده) .
- هموگلوبین کمتر از ۹ قبل از عمل جراحی و انتظار از دست دادن بیش از ۵۰۰ سی سی خون در عمل جراحی
- بیماران مبتلا به آنمی سلول های داسی شکل

عوارض تزریق خون

حدود ٪۱۰دریافت کنندگان خون یا فرآورده های خون یک واکنش زیان بار را تجربه می کنند .هر نوع نشانه یا علامت ناخواسته یا نامساعدی که درحین و یا به فاصله ۲۴ ساعت بعد از انتقال یک واحد خون یا فرآورده خونی رخ میدهد، ناشی از تزریق خون است مگر خلافش ثابت شود.

علایم و نشانه های عوارض حاد مرتبط با تزریق خون:

- علایم عمومی : تب ، لرز، درد قفسه سینه ، درد کمر، درد عضلانی ، سردرد
- علایم سیستم عصبی :گزگز اندام ها
- علایم سیستم تنفسی :افزایش تعداد تنفس ، تنگی نفس ، سرفه
- علایم قلبی – عروقی : تغییرات ضربان قلب (افزایش یا کاهش ضربان قلب) ، کاهش یا افزایش فشار خون ، خونریزی
- علائم جلدی : راش، کهیر، خارش
- علایم گوارشی:تهوع ،استفراغ ، کرامپ شکمی ، اسهال خونی علائم کلیوی : تغییرات در حجم ادرار(کاهش حجم ادرار، نبود ادرار) و تغییر دررنگ ادرار

علایم و نشانه های عوارض تاخیری مرتبط با تزریق خون :

عوارض تاخیری ناشی از تزریق خون حد اقل ۲۴ ساعت پس از تزریق خون اتفاق می افتد. زمان بین تزریق خون تا تشخیص یک عارضه تاخیری روزها تا هفته هاست . بیشتر بیماران طی دو هفته اول پس از تزریق خون علائم را نشان می دهند . با این حال علائم بالینی شاید شش هفته بعد از تزریق تشخیص داده شوند .

- کم خونی غیر منتظره ، تب ، زردی ، راش های پوستی درد قفسه سینه ، تنگی نفس، اختلال عملکرد کبدی ، به ندرت ممکن است علائم نا رسایی حاد کلیوی ایجاد شود .
- نارسایی قلبی و کلیوی در بیمارانی که تزریق مکرر خون انجام می دهند دیده می شود.

از شما عزیزان تقاضا داریم در صورت دریافت خون و بروز هرگونه عوارض ذکر شده در این پمفلت ، در مدت زمان بستری به پرستار مربوطه و بعد از ترخیص به اطلاع کارشناس هماهنگ کننده ایمنی بیمار بیمارستان برسانید.تا اقدامات لازم در اسرع وقت انجام گیرد.

شماره تماس کارشناس هماهنگ کننده ایمنی:۰۹۰۳۳۰۹۰۵۷۹۷

منبع : دستورالعمل تزریق خون) هموویژولانس

تهیه و تنظیم : کمیته آموزش وارتقا سلامت همگانی

همگانی

تاریخ تهیه : تابستان ۱۰۴۱ بازنگری آبان ۱۴۰۵

ارتباطات

تلفن: ۰۹۰۳۳۹۰۵۷۹۷-۳۳۳۷۹۸۳۹

دورنگار: ۳۳۳۶۲۲۰۲

noornejathosp.com

بیمارستان تخصصی وفوق تخصصی نورنجات

راهنمای آموزش بیماران

تزریق خون و عوارض آن

کد: HE-PAM-30